

ВНЗ «УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Факультет суспільних наук

Кафедра медіакомунікацій

Пояснювальна записка
до магістерського проекту
освітньо-кваліфікаційний рівень – магістр

на тему:

Стиль одягу української діаспори в США 40-50 рр. ХХ століття: творчий
проект

Виконала:

студентка 6 курсу, групи СМЕ16/М
06 Журналістика 061 Журналістика (Освітня програма з
медіакомунікацій)

Кадевська В. В.

Керівник – кандидатка політичних наук Кривенко С.

Нью-Йорк - 2018, Львів - 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Історичні матеріали про українську діаспору як основа цифрових проєктів.....	9
1.1. Виникнення та розвиток медіаархівів в Інтернеті.....	10
1.2. Основні ознаки історичних медіапроєктів.....	11
РОЗДІЛ 2. Проєкт: "Стиль одягу української діаспори в США 40-50 рр. ХХ століття": розробка та втілення	15
2.1. Генерування ідеї проєкту.....	20
2.2.	Втілення
проєкту.....	22
ВИСНОВКИ.....	.....
...99	
СПИСОК	ВИКОРИСТАНОЇ
ЛІТЕРАТУРИ.....	99
ДОДАТКИ.....	99

ВСТУП

Актуальність дослідження. Українська діаспора - важлива складова української історії та об'єкт дослідження багатьох дисциплін: історії, соціології, етнографії тощо. При цьому, в час розвитку Інтернету та мультимедійних форматів в медіа змінюються шляхи подання інформації, історичні і культурні особливості життя української діаспори все частіше стають об'єктом висвітлення цифрових проєктів (наприклад, електронний архів інформації про українську діаспору в рамках досліджень організації Center of Migration Studies). Створення та представлення схожих медійних проєктів має не лише культурно-естетичну, а й наукову, освітню, історичну цінність. В цифровому форматі історичні дані й інформація про культурну спадщину українців стає досяжною та інтерактивною, виходить за межі географічно віддалених від України архівів та бібліотек. Оцифрування таких важкодоступних даних полегшить роботу майбутнім дослідникам української діаспори. Сьогодні не існує жодного мультимедійного візуального архіву, який був би присвячений моді української діаспори третьої хвилі і був створений з поєднанням кількох галузей науки: історії й етнографії, графічного дизайну та медіатехнологій. Проєкт покликаний урізноманітнити спосіб подачі української історії і культури молодому поколінню.

Новизна даного магістерського проєкту полягає у тому, що вперше було створено медіапроєкт про моду української діаспори в США 40-50 рр. ХХ століття. Створення проєкту відбувалося з залученням знань з історичної, етнографічної і культурологічної наук, і він поданий у вигляді нелінійного мультимедійного сторітеллінгу, що дає змогу швидко і легко ознайомитися з інформацією. В межах нашого проєкту вперше було опубліковано фотографії представників української діаспори. Їх унікальність в тому, що вони походять з особистих колекцій діаспорян разом з щоденниками зі спогадами українських іммігрантів США середини

XX століття. В межах проекту вперше було досліджено стиль одягу українців, що після Другої світової війни опинилася у США. В роботі вперше порівняли стилі одягу українців у 1946-48 і 2018-19 роках, що стало підставою для створення рубрики “Циклічність моди”.

Мета даної магістерської роботи - створити проект з візуальним представленням історичної інформації про стиль одягу української діаспори, його розвиток впродовж 40-50 років XX століття в умовах проживання у таборах для біженців, на шляху до США і на час адаптації до американської культури; створити суспільно корисний продукт, що передбачатиме візуалізацію фотографій і даних з архівів української діаспори в США. Для досягнення нашої мети потрібно виконати такі завдання:

1. проаналізувати ознаки українських медіаархівів;
2. визначити основні поняття дослідження, серед яких українська діаспора, стиль одягу, мультимедійний проект, мультимедійний сторітеллінг;
3. з’ясувати принципи сторітелінгу в історичних проектах;
4. розробити ідею проекту; підібрати матеріал, необхідний для втілення проекту;
5. втілити проект в формі мультимедійного сторітелінгу з урахуванням виявлених особливостей;
6. апробувати проект.

Об’єкт - мультимедійний сторітеллінг, візуальна комунікація.

Предмет - стиль одягу української діаспори в США 40-50 рр. XX століття: творчий проект.

Джерельна база. Наукову базу цього дослідження можна умовно розділити на три блоки. Перший блок включає праці про життя діаспори у 1945-1960 роках; у цьому контексті для дослідження були важливі праці таких вчених: *Палієнко М., Черняхівський В., Заставний Ф.* Другим блоком літератури для нас стали праці про одяг української діаспори, серед яких ми виділили такі: “Український Народний Одяг” (автори П. Одарченко, Г. Царинник), та “Радянський одяг” (авторка Галкіна Н.); третім блоком дослідження стали джерела про створення мультимедійного сторітелінгу. зокрема праці Дж. Беннета “Against Long-Form Journalism” та “Нелінійний літературний текст” Ю. Завацького.

Матеріали проекту. Матеріал, що став основою проекту, був зібраний у Нью-Йорк Сіті та Філадельфії, та у Львові. Візуальні матеріали взяті з нью-йоркських візуальних архівів діаспори у НТШ й Українського Музею (The Ukrainian Museum). Даний магістерський проект охоплює історичні дані і світлина з багатьох європейських країн, в яких перебували діаспоряни на шляху до Сполучених Штатів Америки, і завдяки цьому можна прослідкувати вплив європейської і американської культур на стиль одягу українців. Також подані уривки з особистих щоденників українців, котрі перебували у європейських таборах для переселенців.

Методи дослідження. Серед методів, які ми застосовували в процесі здійснення проекту, загальнонаукові. тобто синтез, що полягає у вивченні окремих складових частин об'єкта й комбінуванні інформації; виявлення спільних властивостей. Не залежно від географічних відстаней і суспільних відмінностей у ДП-таборах та подальших переміщень діаспорян на Захід, можна прослідкувати схожі риси у світосприйнятті,

самоосмисленні власної ідентичності та культурних особливостях українців, які повпливали на зміну стилю їх одягу. Метод аналізу застосовували для вивчення об'єкта як єдиного цілого і поділ великих елементів на більш дрібні, виявлення складових частин, їх співвідношення. Історичний метод полягав у вивченні виникнення, формування та розвитку стилю одягу українців у хронологічній послідовності. Основою даної роботи є історичні дані з архівів НТШ у Нью-Йорку і записи щоденників української діаспори, а також нотатки під фотографіями, що використані у цьому мультимедійному проєкті. Методом порівняння послуговувалися, коли здійснювали зіставлення спільних і відмінних рис моди українців у 40-50 роках ХХ століття і 2018-2019 роках.

Серед спеціальнонаукових методів, які використовували в роботі, були такі: метод оцифрування даних, який полягав у тому, що ми відфотографували понад 50 фотографій і документ “Хроніка Делегатури Об'єднання Українських Жінок в Байройті за час 1945-1948 р.”; метод створення веб-ресурсу - за допомогою платформи wix.com було створено сайт з анімованими фотографіями та нелінійними текстами; методи графічного і веб-дизайну полягали у послуговуванні компютерних програм Adobe Photoshop і ресурс Photomosh.com.

Структура роботи. Робота складається з вступу, двох розділів (теоретичний і описовий), чотирьох підрозділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. Історичні матеріали про українську діаспору як основа цифрових проектів

1.1. Виникнення та розвиток медіаархівів в Інтернеті

На початку 80-х років ХХ століття з розвитком технологій спочатку у США, а згодом в Європі та інших частинах світу відбувається стрімке переведення даних архівної інформації (для створення і ведення архівів, зведених номенклатурних справ, картотек, каталогів). З'являються комп'ютерні системи описування. В 90-ті роки документи починають переводити в електронні формати. Далі відбувається поступовий перехід від державних до суспільних методів контролю в архівній справі, а з появою мережі Інтернет велика кількість архівів стає загальнодоступними. Так архів перетворюється на медіаархів. При цьому архів - установа або електронний ресурс, де зберігаються, описуються і оцифровуються документи, фотографії та інші історичні джерела. Існують архіви постійного зберігання (переважно це архіви вузького профілю) і архіви зі змінним складом документів (після деякого проміжку часу деякі документи з цих архівів переносяться у постійні архіви). [33] Натомість медіаархів - це електронний ресурс, інструмент чи канал, де зберігається і відтворюються доступні для широкого кола користувачів історичні дані, колекції і матеріали. Медіаархіви використовують, щоб зберігати, подавати і популяризувати інформацію або дані культурної, історичної та суспільно-політичної спадщини. [31]

Медіаархіви у співпраці з дослідницькими, освітніми та культурними інституціями поширюють історичні матеріали як в середовищі експертів, так і серед громадськості. Загальна мета діяльності українських медіаархівів - демократизація історичної науки в Україні. Історичні медіаархіви допомагають зберегти дані з джерел, які швидко руйнуються

під впливом часу (фотографії, плівки, записи). Водночас завдяки Інтернету цифрові архіви пам'яті стають доступними для широкого загалу в будь-якій точці планети. Дані таких архівів є корисними не лише з науково-дослідницької точки зору; завдяки своєму формату унаочнення історії медіаархіви допомагають поглибити знання про свою історію й культуру пересічних громадян. Історичні медійні архіви створюють образ епохи, формуючи у глядача уявлення про історію.

Американський веб-ресурс libertyellisfoundation.org допомагає родичам емігрантів знайти документи і дані про своїх родичів, котрі після Другої світової війни добиралися до США третім класом.

У 2005 з ініціативи ООН створено Всесвітній день аудіовізуальної спадщини, який припадає на 27 жовтня, з метою акцентування уваги на забезпеченні доступності архівів і залучення уваги засобів масової інформації до проблем міжнародної спадщини.

В Україні виникнення медіаархівів в інтернеті пов'язують з ім'ям режисера Сергія Буковського, котрий у 2006 році створив фільм «Назви своє ім'я» про спогади українців, що пережили Голокост. Основою для фільму став відеоархів, створений за ініціативою американського режисера Стівена Спілберга, що містить записи інтерв'ю очевидців трагедії.

На сьогоднішній день існує низка українських архівів пам'яті в інтернеті: Медіаархів історії ОУН-УПА в рамках польсько-українського конфлікту, створений Українським інститутом національної пам'яті на сайті memory.gov.ua; Центральний державний архів зарубіжної україніки; LIBRARIA - архів української періодики онлайн; у 2016 кабінет міністрів ухвалив постанову «Про підготовку багатотомного науково-

документального видання про жертви репресій на Україні», і таким чином був створений «Національний банк даних жертв політичних репресій радянської доби в Україні»; існує також електронний архів українського визвольного руху - спільний проект Центру досліджень визвольного руху, Львівського національного університету ім. І. Франка та Національного музею-меморіалу жертв окупаційних режимів «Тюрма на Лонцького».

Станом на 2019 рік, велика кількість даних присутня на оцифрованому медійному архіві Центру міської історії Центрально-Східної Європи, де розміщені архівні фотографії, відеозаписи та збірки усних історій. Також історія України присутня у 78 творах українських медіахудожників на сайті відкритого архіву українського медіаарту mediaartarchive.org.ua, який був створений мистецтвознавицею та кураторкою Яніною Пруденко.

Частина доступних медіапроектів присвячена українській діаспорі та її історії. Зокрема, медіаархів української діаспори, створений кафедрою Медіакомунікацій УКУ, яка знаходиться на сайті diaspora.usu.edu.ua. Під поняттям українська діаспора розуміємо українську етнічну та мовно-культурну спільноту, яка проживає поза межами українських земель і усвідомлює свій зв'язок з Україною. Поняття «діаспора» походить з грецької мови, і буквально в перекладі означає «розпорошення», «розтікання». Спочатку це слово стосувалося лише євреїв, а згодом його вживали для будь-яких національностей, які проживають поза своїми етнічними землями.

Під українською діаспорою розуміють усіх українців поза політичними кордонами України, які відчують свій національний зв'язок з Україною. Деякі українські дослідники виділяють два терміни: зарубіжні українці і українські діаспоряни. Зарубіжними вважають українців, що постійно мешкають за межами державного кордону України, а тих них, що постійно

мешкають за межами української етнічної території (за станом на початок ХХ ст.), вважають українською діаспорою. Наприклад, українців з Підляшшя (території, що на даний момент належать Польщі) вважатимуть зарубіжними українцями, а не діаспорою, адже їхні предки жили і живуть на території України в її колишніх чи сучасних етнічних межах (етнографічних кордонах). Такого поділу не було, коли не було державного кордону України, і країна існувала лише в етнічних межах. Отже, термін “українська діаспора” вживають, коли йдеться про українців і осіб українського походження, що проживають в зарубіжних країнах поза своїми етнічними землями.

Найпершою українською діаспорою були русини-українці (інша назва - бачванці-руснаки), які у середині ХХVIII століття оселялися в Бачці (історико-географічна область у Південно-Східній Європі на Балканах) та Сремі (історичний край у північній частині Сербії та східній частині Хорватії). Це були нащадки переселенців із північно-східної Пряшівщини і Закарпаття, які емігрували на Балкани з причин безземелля і безгрошів'я на українських землях. Головною діяльністю цих українців було хліборобство. Після зруйнування Запорозької Січі велика частина українців оселилася на територіях масиву Добруджі (історична болгарська, турецька, румунська й українська область в Європі, розташована між нижньою течією Дунаю й узбережжям Чорного моря), які на той час належали Османській імперії. Але значно більше селян переселялися на Надволжя й Урал (сучасна Росія), де вони створили великі українські острови серед російської більшості. У ХІХ столітті українці виїзять поза етнічні землі з економічних і політичних причин у двох напрямках: до Австро-Угорщини, звідки багато українців їхало в Західну Європу, аби потрапити на американський континент; другим напрямком еміграції був схід - українці виїздили за Урал і там формували великі етнічні осередки (наприклад, Зелений Клин та Сірий Клин). З 1890-х років

українці виїзять за океан не лише до США, але й до Канади, Бразилії (штат Парана) й Аргентини (провінція Місьйонес). Преша Світова війна дала поштовх до еміграції більше 500 000 українців. Країнами-рецепієнтами незмінно залишались США, Канада, Бразилія, Аргентина та країни Центральної та Західної Європи. Після Другої світової війни 250 000 українців виїхало з етнічних територій України і опинилися в Німеччині й Австрії, звідки згодом переїздили за океан, формуючи нові українські громади в Австралії, у Тунісі (Бен Метір), Венесуелі, Бразилії, Аргентині й Парагваї. У Європі залишилося близько 50 000 українців, більшість з яких освоїлися у Великій Британії, Франції, Бельгії, та Нідерландах. Четверта хвиля української еміграції припала на 1991 рік, коли країна проголосила незалежність. Українці емігрують до Південно-Західної та Центральної Європи, і до Північної Америки. [36]

Ф. Заставний у праці “Українська діаспора: розселення українців у зарубіжних країнах” [2] зазначає, що “багато переселенців зі Східної Галичини були записані в країнах їх прибуття поляками і словаками, адже в кінці ХХ століття мало хто знав, що є окремий народ - українці.

Після прийняття в США закону, відомого під назвою Закон ДП (друга половина 1947 р.), до цієї країни (крім раніше встановленої квоти) дозволялося додатково емігрувати 205 тис. переміщених осіб (у 1950 це число було збільшене до 315 тис. у рік)”. Деякі автори текстів, розміщених у даному медіаархіві, ідентифікували себе з українськими етнічними меншинами, а не українцями загалом (наприклад, вони назвали себе “лемки”, “бойки” тощо).

“На сьогоднішній день майже 90% українців живе в містах. За місцем їх виходу (або виходу батьків) це переважно емігранти зі Східної Галичини і Північної Буковини та Закарпаття; тільки 15% українців та осіб українського походження припадає на вихідців зі Східної України” -

зазначає Ф. Заставний. [2]. Усі тексти, розміщені в даному медіапроекті, були створені українською діаспорою третьої хвилі, які проживали у Нью-Йорк Сіті, Нью-Джерсі та Філадельфії, штат Пенсильванія.

Історії української діаспори в третій хвилі присвячено багато наукових праць, починаючи від Ф. Заставного, який досліджував діаспору з погляду соціальної географії, і закінчуючи сьогodнішніми візитами до США молодих науковців з України. Зараз існує багато праць щодо причин, умов, хронології переселення українців на американський континент, наприклад, дослідження Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету під назвою “Українці в американському та канадійському суспільствах”, за редакцією В.Ісаєва; також культурний бік питання досліджений лише у працях етнологічного і культурно-географічного напрямку: (описи особливостей національного одягу тих чи інших регіонів України, наприклад, праця П. Одарченка і Г. Царинник “Український народний одяг”).

Проте на сьогodнішній день немає дослідження, представленого у вигляді медіаархіву, яке б було створене на перетині вивчення еволюції моди й історії української діаспори повоєнних часів.

1.2. Основні ознаки історичних медіапроектів

Як зазначено вище, медіаархів або історичний медіапроект покликаний зберігати і відтворювати елементи історичної, культурної та суспільно-політичної спадщини як для науковців, так і для широкого кола читачів.

У випадку медіапроекту diaspora.usc.edu.ua історичні матеріали у форматі нелінійного лонгріду можуть супроводжуватися спогадами очевидців та анімованими фотографіями.

Лонгрід (за Джеймсом Беннетом), англійською *Long-form journalism* - це вид журналістики, якому властивий великий обсяг контенту. В лонгрідах переважно використовується мультимедійний контент (фото, відео, анімації тощо). Цьому виду журналістики притаманний художній літературний стиль. Історія виникнення лонгріду як жанру починається у США, коли з 60-х рр. XX століття журналістські наративи друкуються в «The New Yorker», «Harper», «Esquire». Ці статті мали драматичну структуру, яка розвивалася за принципом виникнення, розвитку і кульмінації конфлікту, з чітко окресленою сюжетною лінією. Найбільшою особливістю цих статей був суб'єктивний характер викладу історії, який необхідний не для констатації фактів, а для розкриття драматичних подій у суспільному житті. [34]

У 2012 році у New York Times публікується лонгрід Джона Бранча про нещасні випадки через снігову лавину у штаті Вашингтон під назвою “Snow Fall: The Avalanche at Tunnel Creek” (Снігопад: Лавина в Танел Крік), і цей медіапроект кладе початок жанру мультимедійного лонгріду в журналістиці. Особливістю проекту була наявність інтерактивної графіки, анімаційного моделювання та аерофотозйомки.

Нелінійний текст (за Юрієм Завадським) - це специфічна літературна форма, яка первинно є сукупністю окремих текстів, об'єднаних в мережу, прочитання яких має за мету утворення умовного над-тексту, причому цей над-текст є варіативним та різниться від прочитання до прочитання [21]. Нелінійний текст у цифрових комунікаціях має різні форми, зокрема йдеться про гіперпосилання, уривки з цитат, або елементи на веб-сторінках, які слугують каналами переходу на інші частини/сторінки медіапроекту.

У цифрових історичних проектах, оформлених лонгрідами, використовують метод сторітеллінгу. **Сторітелінг** (*story – історія; telling*

– *розповідати*) – це поширення історій, що може включати візуальні складові і театралізацію; це ефективний метод донесення інформації до аудиторії шляхом розповідання смішних, зворушливих або повчальних історій з реальними або вигаданими персонажами. Найдавнішими форматами сторітеллінгу вважаються печерні малюнки, і розповіді, засновані на печерних ілюстраціях, озвучували з поєднанням музики та танцю. Окрім того, що усні історії поширювалися і передавалися з покоління в покоління, з’являлися можливості вирізати, дряпати, фарбувати, наносити історії на деревину чи бамбук, слонову кістку, гончарні вироби, глиняні таблички. У II столітті Р. Х. з’являється і поширюється пергамент, а також історії наносять на тканини, папір, шовк, полотно та інші текстильні вироби. У XVIII та XIX відбувається масовий зріст інтересу до періодики і культури читання газет, и в цей час журналісти об’єднують у своїх творах літературні та публіцистичні елементи. Початок XX століття характеризується професіоналізацією журналістики і створює прагнення до журналістської об’єктивності; стиль розповіді статей і новин був замінений нейтральним та об’єктивним стилем, що характеризується нехронологічною структурою перевернутої піраміди, в якій найновіша інформація передуює описам більш старих відомостей. У 1960-х і 1970-х сторітеллінг повертається до американських і дещо пізніше - до європейських газетних газет під впливом руху «Нова журналістика». Нові журналісти використовували літературні прийоми, такі як письмові огляди та реконструкції “поза сценою”. На сьогоднішній день сторітеллінг рух широко застосовується у жанрі «Повільна журналістика», в якому довготривале і поглиблене дослідження є основою для високоякісного тексту. Модерний сторітеллінг також присутній у казках, міфах, легендах і байках, у персональних наративах та політичних коментарях.

Ключовими елементами у сторітеллінгу є сюжет, персонажі та позиція оповідача. Під сюжетом розуміємо подію чи сукупність подій у творі, через які автор розкриває зміст твору і характери персонажів. Персонажі - це постаті літературного чи медійного твору, яким характерні певні особливості та особистісні якості. Персонажі можуть бути людьми, оживленими образами речей, явищ природи, особин тваринного світу тощо.

В даному випадку персонажі в цій історії - українські діаспоряни. Сторітеллінг як метод використовують з метою акцентування уваги аудиторії на певних питаннях, збереження культури, навіювання моральних цінностей, створення розваги або ж підвищення рівня освіченості читачів.

Прикладами проектів, що застосовують метод сторітеллінгу для висвітлення стилю українського одягу, є фотопроєкт “Щирі”, в якому українські медійні обличчя сфотографовані у традиційних українських національних костюмах і серія відеороликів SPADOK, де зображені українські вбрання, які виникли на Західній Україні, і, зокрема, на Франківщині.

Одяг - сукупність предметів, виробів (із тканини, хутра, шкіри) створених людьми, якими покривають тіло. [38]

Стиль одягу — певна акцентованість ансамблю (костюму в широкому сенсі), продиктована такими ознаками (або їх сукупністю): віком, статтю, професією, соціальним статусом, приналежністю до субкультури, особистим смаком людини, епохою життя суспільства, національністю, релігійною приналежністю, доречністю, функціональністю, способом життя та індивідуальними особливостями.

Акценти розставляються зазвичай за допомогою аксесуарів, взуття, забарвлення тканини, принтів, фурнітури, деталей обробки і фактури тканини, кроєм моделі одягу, комбінаторикою.

Стиль одягу є одним з основних елементів іміджу людини. У рамках одного з стилів іноді розрізняють його різновиди — підстилі або мікростилі. [1]

РОЗДІЛ 2. Проект: "Стиль одягу української діаспори в США 40-50 рр. XX століття": розробка та втілення

2.1. Генерування ідеї проекту

2.1.1. Генерування творчого задуму

Головний задум створення проекту - збереження і відтворення історичної і культурної спадщини України через призму історії української діаспори, заохочення до міжетнічної і міжнаціональної комунікації українців зі всього світу в умовах глобалізації. Формат візуального медіаархіву в інтернеті обрано для того, аби зробити дослідження легкодоступними для широкого кола читачів.

Формат даного проекту - лонгрід, що складається з 20 анімованих фотографій та історій, задокументованих в особистих щоденниках, хроніках і повоєнній періодиці діаспори у Нью-Йорку та Філадельфії.

Даний магістерський проект містить тексти і анімовані світлини, які стосуються особливостей проживання, побуту і еволюції стилю одягу українців в умовах ДП (*Displaced Persons Camps* - з англ. *Табори для переміщених осіб*) таборів в останні роки Другої Світової війни, повоєнні роки, описи масових еміграцій українців до Північної Америки і їх асиміляції в американське суспільство, їх культуру, ментальність та стиль життя.

Під світлинами розміщені нотатки про циклічність моди, де при клацанні мишею на описаний об'єкт стилю українця/ки у новій вкладці браузера відкривається стаття з *Vogue Ukraine* за другу половину 2018 - першу половину 2019 років, де згадані саме такі трендові зараз елементи одягу/аксесуари/зачіски, які можна відстежити на фото українських діаспорян, розміщені в даному медіаархіві.

2.1.2. Локації збору матеріалів та опис матеріалів

Завдяки контактам програми Медіакомунікацій з українською діаспорою в США, я мала змогу поїхати особисто і зібрати матеріал для свого магістерського проекту у Нью-Йорк Сіті та Філадельфії, штат Пенсильванія. На збір матеріалу в США було виділено 18 днів. Після прибуття в США пані Хризанна Ворох допомогла з налагодженням контактів для збору матеріалу.

Робота над збором матеріалу почалась у науковому товаристві ім. Т. Шевченка у Нью-Йорк Сіті на 4 Авеню.

Тут мені надали доступ до архівів, які містили особисті щоденники, фотографії та документацію українців, які перебували в європейських таборах для біженців, а наприкінці Другої світової вирушали до Сполучених Штатів. З матеріалів, які мені були надані, для магістерського проекту я використала наступні:

“Хроніка Делегатури Об’єднання Українських Жінок в Байроті за час 1945-1948 рр”,

фото українських жінок і чоловіків у таборі для біженців у Байроті (Західна Німеччина),

фото українців у таборі в Корнберзі (Центральна Німеччина), за 1946 рік,
фото українських діаспорян уже в Сполучених Штатах, котрі проживали переважно у Нью-Йорк Сіті, а також штаті Пенсильванія та Джерсі Сіті; останні датуються 1953 роком - усі фото надані нащадками української діаспори в Нью-Йорку та Джерсі Сіті.

Даний магістерський проект не включає імена людей, зображених на анімованих фотознімках, адже такі види даних не охоплюються головним задумом проекту, і належать до особистих даних за статтею 14 Закону України “Про захист персональних даних” (“Поширення персональних даних”).

Наступним етапом роботи над магістерським проектом була поїздка у Філадельфію та Скремптон, штат Пенсильванія. Там ми з колегою працювали над інтерв'ю з представниками української діаспори в третьому поколінні, збирали дані у форматі відео, аудіо, а також усно дізнавалися про спогади діаспорян і їхніх батьків.

3) У Філадельфії ми відвідали Менор Коледж, де також працювали над відеоінтерв'ю з деканом факультету, відвідали лекцію професора з українським корінням Миколи Рудницького,

4) Український музей при Менор коледжі (музей створений з ініціативи української діаспори у Філадельфії, і всі колекції надані приватними особами - нащадками українських переселенців другої і третьої хвилі). В музеї було зроблено фотографії українських народних костюмів, елементів одягу, аксесуарів, умов побуту, фотографій 40-50 років, де зображені українці, що в тих роках прибули до США.

6) Український Музей у Нью-Йорку на 6 Стріт Іст Вілледж. У музеї мені дали доступ до фотографій костюмів українців з різних регіонів України, елементів одягу, аксесуарів. Також у своїй магістерській роботі я використала описи й історичні дані, котрі розміщені на стендах Музею.

Отже, до проекту увійшли такі матеріали:

- 1) Фотографії українців у європейських ДП-таборах;
- 2) Фотографії українців під час перших років асиміляції в американське суспільство;
- 3) Фотографії українських народних костюмів, які були привезені до США третьою хвилею української еміграції;
- 4) Тексти з двох особистих щоденників і документи діяльності українських організацій у ДП-таборах.
- 5) Статті з онлайн-ресурсу з VOGUE Ukraine.

6) Тексти з українських періодичних видань у Нью-Йорку (журнал “Свобода”);

7) Нотатки особистих спогадів нащадків української діаспори в Нью-Йорк Сіті та Пенсильванії.

У магістерському проекті використано 30 фото (і опубліковано 20 фото) українських жінок і чоловіків у таборі для біженців у Байроті (Західна Німеччина), які датуються 1945-1948 рр.; фото українців у таборі в Корнберзі (Центральна Німеччина), за 1946 рік; фото українських діаспорян уже в Сполучених Штатах, котрі проживали переважно у Нью-Йорк Сіті, а також штаті Пенсильванія та Джерсі Сіті; фото датуються 1953 роком.

Дані фото були отримані з архівів Наукового Товариства імені Т. Шевченка у Нью-Йорк Сіті, і вони були розміщені в документах-звітах і особистих щоденниках діаспорян, котрі перебували в таборах для біженців.

Також на сайті використані фотографії українських костюмів з Українського музею при Менор Коледжі, Філадельфія, штат Пенсильванія і фото українських костюмів з Українського Музею в Нью-Йорк Сіті. Фотографовані костюми були віддані до колекцій музею з особистих колекцій американських українців. Зазвичай костюми належали батькам чи попереднім поколінням діаспорян. Деякі з костюмів були надані вищезгаданим музеям анонімно.

Загальна кількість фотографій в моєму розпорядженні перевищує 80, але опубліковані 20 повністю розкривають досліджену тему і репрезентують стиль одягу й навколишнє середовище й умови побуту діаспори як в європейських таборах для біженців, так і на американському континенті.

Фото, що залишилися і не були опубліковані, будуть опрацьовані і додані як продовження лонгріду уже після публікації магістерського проекту.

Отже, в процесі роботи над проектом було опрацьовано ідею створення медіаархіву у форматі нелінійного лонгріду, зібрано матеріали і з них відібрано для публікації 20 фотографій та 18 історій, задокументованих в особистих щоденниках, хроніках і повоєнній періодиці української діаспори у Нью-Йорку та Філадельфії.

2.2. Втілення проекту

2.2.1. Технічне втілення проекту

Для фотографування матеріалів і інтерв'ю діаспорян для її архіву я використовувала особисту фотокамеру Canon 60 D та б'єктиви Canon 50 mm f/1.4 + Canon 23 mm f/2.2.

Для подальшої роботи з матеріалами були використані:

Adobe Photoshop - для коригування експозиції і кольорової схеми зображень, для вирізки зображень і підготовки їх до створення анімацій.

Adobe Premiere Pro для редагування відзнятих відео-інтерв'ю та роботи з аудіо для архіву пані Хризанни Ворох.

Adobe Illustrator для створення гами поєднання кольорів на сайт.

Photomosh.com для створення анімацій і додавання глітч-ефекту.

Сайт з проектом розміщено на платформі wix.com, де можна створювати та редагувати веб-сайти. Переваги даної платформи - в тому, що її можна використовувати і будуючи сайт з шаблонів, і вручну, так і роблячи зміни за допомогою коду html і css.

2.2.2. Візуальне оформлення проекту

З метою ознайомлення з досліджуваною темою широкого кола читачів для розміщення історичних даних були використані такі дизайнерські рішення як: чорне тло сайту, великий кегель шрифту (35), чергування фотографій і

текстів. Такі дизайнерські рішення обумовлені можливістю безперешкодного ознайомлення з матеріалом при поганому освітленні чи екрані низького розширення (в таких випадках чорний колір є найкращим фоном для розміщення текстів), великий кегель шрифту зробить зручним ознайомлення з матеріалом старших людей та людей з вадами зору. Чергування текстів і фотографій допоможе кращому засвоєнню матеріалу через візуалізацію і полегшить сприйняття даних для людей, які працюють з великими потоками інформації.

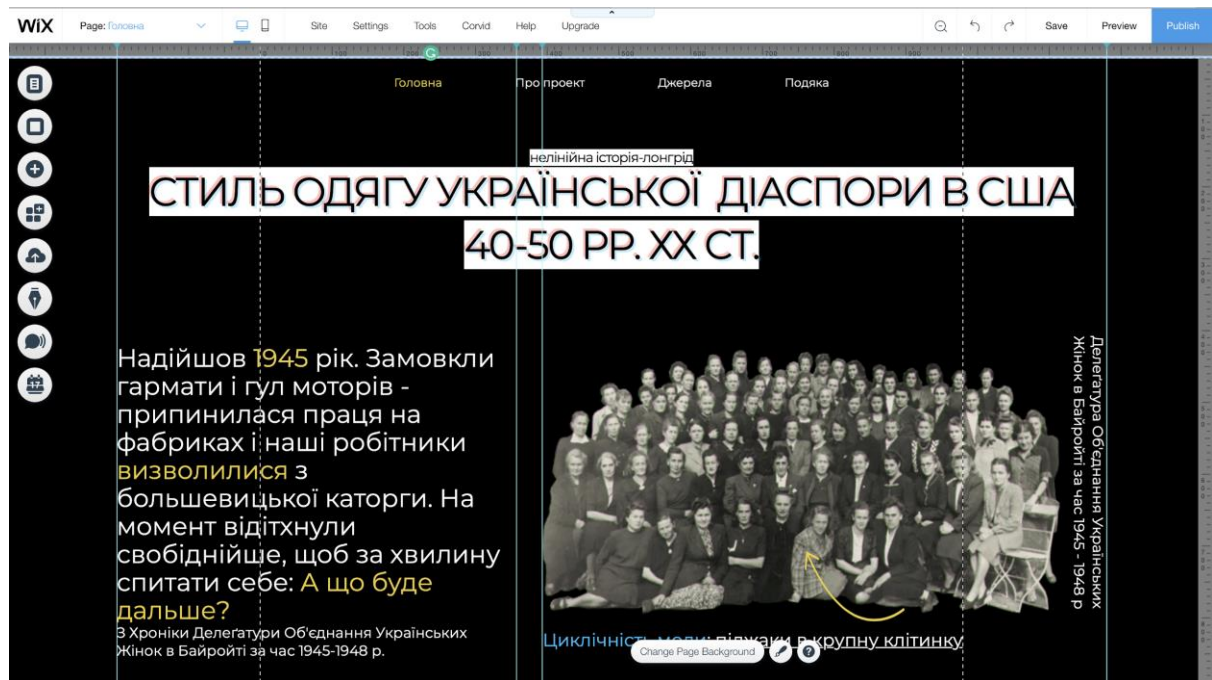
Для оформлення сайту обрано такі кольори: чорний на тло #000000, жовтий #EDD23B для виділення сторінки, на якій знаходиться користувач, білий #FFFFFF для тексту на сайті, і голубий #30BDFF для нотаток про циклічність моди.

Тло веб-сайту на усіх сторінках є чорним, а текст - білим, і це створює контраст. Цедизайнерське рішення було прийняте завдяки статті на ресурсі canva.com, назва статті - “Websites with black background: how to use it properly?” (в перекладі “Вебсайти з чорним тлом: як робити це правильно?”).

Шрифт - Monserrat, обрано тому, що кирилиця з цим шрифтом легко читається через великі проміжки між літерами, а також цей шрифт знаходиться у топі рекомендацій для дизайну веб сайтів на ресурсі Google Fonts. Для історій й описів реалій української діаспори вибрано 35 розмір шрифту, для посилання на джерело вибрано 20 розмір шрифту. Нотатки про циклічність моди оформлені 25 розміром шрифту. Жовтий і блакитний кольори в посиланнях на сайті обрано тому, що вони присутні на українському прапорі.

Усі вище згадані дизайнерські рішення були взяті з рекомендацій експертів на всесвітньому дизайнерському ресурсі canva.com.

Також під час роботи над проектом я використала поради дизайнерів із веб-сайтів 99designs.com і Adobe Blog. Посилання на статті можна знайти у списку використаних джерел, номери у списку - 17, 18, 19.

Розташування фото та тексту варіюється сіткою, і в обох її частинах відбувається вертикальне чергування фотографії і тексту (див. скріншот).

До всіх фотографій, на яких зображені люди, було застосовано ефект глітч (натомість фото з зображенням лише одягу не мають жодних ефектів), і для цього я використовувала ресурс photomosh.com. Даний ефект використано для того, аби створити враження, що фото з людьми “дихають”, і люди на фото живі. Глітч-арт є четвертим у списку 10 інноваційних веб-дизайн трендів у 2019 році (за ресурсом 99designs.com), а п’ятими в цьому списку трендів є мікро-інтеракції, тобто злегка рухомі зображення на сторінці, які присутні, як згадано вище, на усіх фотографіях з людьми.

2.2.3 Структура сайту

Сайт-проект ukrdiasporausa.com складається з 4 сторінок - Домашня, Про проект, Джерела і Подяка.

На Домашній сторінці розміщений лонгрід, в якому чергуються анімовані фотографії, текст і нотатки з посиланнями на статті vogue.ua.

На сторінці “Про проект” можна знайти інформацію про те, яким чином, де, коли і чому я почала працювати над цим проектом, коротку історію і дані про мій напрям навчання і досліджень.

Сторінка “Джерела” надає посилання на літературу і вказані ресурси, які були використані для створення фото, анімацій, веб-посилань і текстів для мого магістерського проекту.

На сторінці “Подяка” розміщений тест, в якому я висловлюю вдячність усім причетним до проекту і даю посилання на веб-сторінки музеїв в Філадельфії, Нью-Йорку, а також Менор Коледжу.

Отже, етап втілення проекту включав опрацювання і перенесення зібраного матеріалу в електронний формат, створення і дизайн веб-ресурсу, а також відбір і публікацію матеріалів на сайті.

ВИСНОВКИ

У процесі роботи над даним проектом, ми дійшли наступних висновків:

1. З’ясували, що медіаархів, на відміну від звичайного архіву, - це електронний ресурс, інструмент чи канал, де зберігається і відтворюються доступні для широкого кола користувачів історичні дані, колекції і матеріали. Серед медіаархівів в Україні функціонують такі: медіаархів історії ОУН-УПА в рамках польсько-українського конфлікту; Центральний державний архів зарубіжної україніки; LIBRARIA - архів української періодики онлайн; «Національний банк даних жертв політичних репресій радянської доби в Україні»; медіаархів Центру міської історії Центрально-Східної Європи; архів українського медіарту. Українській діаспорі присячений медіаархів, створений кафедрою

Медіакомунікацій УКУ. Українська діаспора - це усі українці поза політичними кордонами України, які відчувають свій національний зв'язок з Україною. У зв'язку з розвитком технологій і появи мережі Інтернет та мультимедійних форматів в медіа, шляхи подання інформації змінюються, виникає велика кількість медіаархівів. Історичні і культурні особливості життя української діаспори все частіше стають об'єктом висвітлення таких цифрових проєктів.

2. Серед основних понять проєкту є сторітелінг - це, ефективний метод донесення інформації до аудиторії шляхом розповідання смішних, зворушливих або повчальних історій з реальними або вигаданими персонажами; персонажі - це постаті літературного чи медійного твору, яким характерні певні особливості та особистісні якості; сюжет - це подія чи сукупність подій у творі, через які автор розкриває зміст твору і характери персонажів. Одяг - це сукупність предметів, виробів (із тканини, хутра, шкіри) створених людьми, якими покривають тіло; стиль одягу - це певна акцентованість ансамблю (костюму в широкому сенсі), продиктована такими ознаками (або їх сукупністю): віком, статтю, професією, соціальним статусом, приналежністю до субкультури, особистим смаком людини, епохою життя суспільства, національністю, релігійною приналежністю, доречністю, функціональністю, способом життя та індивідуальними особливостями.

3. Серед основних принципів сторітелінгу в історичних медіапроєктах виділено такі: поєднання візуальних та вербальних елементів; нелінійність; наявність гіперпосилань.

4. Ідея проєкту стиль одягу української діаспори полягала в збереженні і відтворенні історичної і культурної спадщини України через призму історії української діаспори. Формат візуального медіаархіву, поданий у вигляді лонгріду, було обрано для того, аби зробити дослідження

легкодоступним і легким для сприйняття широкому колі читачів. При створенні проекту я орієнтувалася на мультимедійний лонгвід Джона Бранча про нещасні випадки через снігову лавину у штаті Вашингтон під назвою “Snow Fall: The Avalanche at Tunnel Creek” (Снігопад: Лавина в Танел Крік). Матеріал для проекту було зібрано в архівах НТШ та Українському Музеї в Нью-Йорку.

5. Під час втілення проекту було зроблено такі технічні рішення: обрана платформа wix.com; використана камера Canon 60D; дизайнерські рішення полігали у: виборі чорного кольору для тла сайту, великий кегель шрифту (35), а також у чергуванні анімованих фотографій і текстів. Такі дизайнерські рішення обумовлені можливістю безперешкодного ознайомлення з матеріалом при поганому освітленні чи екрані низького розширення (в таких випадках чорний колір є найкращим фоном для розміщення текстів), а великий кегель шрифту полегшує ознайомлення з матеріалом старших людей та людей з вадами зору. Прийом чергування текстів і фотографій зроблено для полегшення сприйняття даних для людей, які працюють з великими потоками інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Буксбаум Г. Иконы стиля. История моды XX века / Г. Буксбаум., 2009. – (Амфора).
2. Заставний Ф. Д. Українська діаспора. (розселення у зарубіжних країнах). — Львів: - Світ, 1991.
3. Ethnicity in Ukraine:Features of Interactions [Електронний ресурс]. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: https://www.academia.edu/31704569/Ukrainian_Ethnicity_in_the_USA_and_Ukrainian_Ethnicity_in_Ukraine_Features_of_Interactions.
4. Publications Library Academic Engagement Border Security Citizenship and Immigration Services Civil Rights and Civil Liberties Cybersecurity Disasters Economic Security Election Security Emergency Communications Homeland Security Careers Homeland Security [Електронний ресурс]. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.dhs.gov/immigration-statistics/yearbook/2010>.
5. Палієнко М. Г. Архівна спадщина української еміграції: основні етапи формування / М. Г. Палієнко // Архіви України. – 2011. – № 6. – С. 10–20.

6. Палієнко М. Архіви української еміграції як культурний та націєтворчий феномен / Марина Палієнко // Вісник Центрального державного архіву зарубіжної україніки. – 2012. – Вип. 1. – С. 21–35.

7. ВІСНИК ЦЕНТРАЛЬНОГО ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ ЗАРУБІЖНОЇ УКРАЇНІКИ – Київ: Центральний державний архів зарубіжної україніки, 2012.

8. Тригуб П. Українська діаспора в США: збереження традицій національної культури (історіографія проблеми). // Миколаївський державний гуманітарний університет ім. Петра Могили. – 2000. – №61. – С. 162.

9. Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. — Вип.18: Міжвідомчий збірник наукових праць / Відп. ред. С. В. Віднянський. — К.: Ін-т історії України НАН України, 2009. — 320 с.

10. Мишуга Л. Пропам'ятна книга, видана з нагоди сороклітнього ювілею Українського Народного Союзу / ред. Мишуга Л., 1936. 11. Недошитко І. Р. Українська діаспора США у державотворчих процесах в Україні (1991-2011 рр.): автореф. дис. канд. іст. наук : 07.00.01 / Ірина Романівна Недошитко . – Тернопіль, 2013 . – 20 с.

12. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Історичні науки» / ред. колегія : І. Пасічник, Л. Винар, А. Атаманенко та ін. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. – Вип. 23. – 284 с.

13. Наукові записки Національного університету “Острозька академія”: Історичні науки. – Вип. 11 / Національний університет “Острозька академія”, Українське Історичне Товариство, Світова наукова рада при СКУ, Українська американська асоціація університетських професорів.

Відп. редактори: І. Пасічник, Л. Винар, ред. А. Атаманенко. – Острог: РВВ Національного університету “Острозька академія”, 2008. – 540 с.

14. ДРАГАН А. УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ. ЮВІЛЕЙНА К УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ / А. ДРАГАН, Л. МИШУГА. – Джерсі Сіті, 1954.

15. Драган А. ЮВІЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ "СВОБОДИ" / А. Драган, Л. Мишуга. // Видання УНСоюзу. – – Джерсі Сіті ,1953. – С. 248.

16. Черняхівський В. Українці за рубежом - Американці українського походження: демографічна й соціально-економічна характеристика (за оцінками вчених США) / В. Черняхівський. // Український історичний журнал. – 1991. – №4. – С. 77 – 85.

17. 2019 Design Trends Guide [Електронний ресурс] // Behance. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.behance.net/gallery/71481981/2019-Design-Trends-Guide>.

18. The 10 most inspirational graphic design trends for 2019 [Електронний ресурс] // 99 designs. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://99designs.com/blog/trends/graphic-design-trends-2019/#asymmetrical>.

19. Top 5 Graphic Design Trends of 2019 [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://theblog.adobe.com/top-5-graphic-design-trends-of-2019/>.

20. Сторітеллінг як один з ефективних методів викладання // Кафедра української мови, літератури та культури факультету лінгвістики КПІ. – 2017.

21. НЕЛІНІЙНИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ТЕКСТ: ІСТОРІЯ, ТЕХНОЛОГІЯ ТА ПОЕТИКАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ / Ю. Завадський // Літературознавчі студії. – 2005.

22. [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJ)

[bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJ](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJ)

RN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/NT
E_2016_6_10.pdf

23. Галкіна Н. Радянський одяг / Н. Галкіна - 1969 р.

24. Одарченко П. Український Народний Одяг / П. Одарченко, Г. Царинник. – Торонто - Філадельфія, 1992. – (World Federation of Ukrainian Women's Organizations).

25. Відкритий архів українського медіа-арту [Електронний ресурс]. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: <http://mediaartarchive.org.ua>.

26. Біндер Г. Центр міської історії Центрально-Східної Європи [Електронний ресурс] / Г. Біндер. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.lvivcenter.org/uk/uma/>.

27. Ревко Н. Актуальні архіви: як оцифровують історичні документи / Н. Ревко. // Detector media. – 2016.

28. В'ятрович В. Український інститут національної пам'яті [Електронний ресурс] / В. В'ятрович – Режим доступу до ресурсу: <https://uinp.gov.ua>.

29. Національний Архівний Фонд. Центральний державний архів зарубіжної україніки [Електронний ресурс] / Національний Архівний Фонд. – 2007. – Режим доступу до ресурсу: <http://tsdazu.gov.ua>.

30. Мага І. ДУХОВНА СКАРБНИЦЯ ЗАКОРДОННОГО УКРАЇНСТВА (до 10-ї річниці Центрального державного архіву зарубіжної україніки) [Електронний ресурс] / І. Мага // Архіви в сучасному світі. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: https://archives.gov.ua/Publicat/AU/AU_3_2017/AU-3-4_2017_61s-70s.pdf.

31. *Срібняк І.* Історія журналістики: виникнення та розвиток новинних мас-медіа в країнах Європи, Азії та Північної Америки (XVII-XX ст.). Підручник для студентів вищих навчальних закладів / МОН України; ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»; Київський університет імені Бориса Грінченка (2-ге вид., перероб.). – К.: Міжнародний науково-освітній консорціум імені Люсьєна Февра, 2018. – 156 с.

32. Lacocca L. The Statue of Liberty - Ellis Island Foundation [Електронний ресурс] / Lee Lacocca – Режим доступу до ресурсу: libertyellisfoundation.org.
33. Архівістика: Термінологічний словник / Упорядники: К. Є. Новохатський, К. Т. Селіверстова. — Київ: 1998. — 106 с.
34. Bennet J. Against Long-Form Journalism / James Bennet., 2013. – (The Atlantic (Washington, DC)).
35. De Ridder L. 10 innovative web design trends for 2019 [Електронний ресурс] / Lennart de Ridder. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://99designs.com/blog/trends/web-design-trends-2019/>.
36. Завьялов А. Топ-10 стран западной украинской диаспоры по численности и удельному весу в структуре населения / Завьялов А. В. Социальная адаптация украинских иммигрантов : монография / А. В. Завьялов
37. "Narratives and Story-Telling | Beyond Intractability". www.beyondintractability.org. 2016-07-06. Archived from the original on 2017-07-11. Retrieved 2017-07-08.
38. Словник української мови: Том п'ятий Н-О / Редкол. І. К. Білодід та ін., редактори тому: В. О. Винник, Л. А. Юрчук — К.: "Наукова думка", 1974 (с.:624)
39. Pöttker, H. News and its communicative quality: The inverted pyramid— When and why did it appear? *J. Stud.* 2014, 4, 501–511